

Sygn. akt VIII U 2251/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 marca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR del. Renata Stańczak
Protokolant:	Anna Krzyszkowska

po rozpoznaniu w dniu 21 marca 2016 r. w Gliwicach

sprawy L. K. (K.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania L. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 21 stycznia 2014 r. **nr** (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu L. K. prawo do emerytury począwszy od dnia 1 grudnia 2013 roku.

(-) SSR del. Renata Stańczak

Sygn. akt VIIIU 2251/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 21.01.2014r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu L. K. (K.) prawa do emerytury na podstawie art.184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w związku z §4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, gdyż ubezpieczony na dzień 01.01.1999r. nie udowodnił wymaganego 15 – letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, a jedynie 11 lat, 4 miesiące i 17 dni.

Organ rentowy wskazał, iż do pracy w warunkach szczególnych nie zaliczył okresów zatrudnienia ubezpieczonego: od dnia 17.10.1980r. do dnia 31.12.1985r. oraz od dnia 01.06.1991r. do dnia 30.06.1992r., gdyż wymienione w świadectwie pracy stanowiska pracy w zasadniczy sposób różnią się od stanowisk wymienionych w wykazie.

Ubezpieczony w odwołaniu od decyzji domagał się jej zmiany przez przyznanie prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych po uprzednim zaliczeniu do takiej pracy powyższych okresów zatrudnienia,

kiedy to zajmował stanowisko maszynisty zmiękczenia wody oraz maszynisty pomp zmiękczenia wody podnosząc, iż stanowiska te odpowiadają stanowiskom wymienionym w wykazie: maszynisty stacji uzdatniania wody oraz maszynisty turbozespołu. Ubezpieczony wskazał również, iż w tym czasie faktycznie wykonywał taką samą pracę w oddziale energetycznym.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie z przyczyn jak w zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 16.06.2014r. w sprawie o sygn. akt VIII U 991/14 Sąd Okręgowy w Gliwicach oddalił odwołanie ubezpieczonego od decyzji zaskarżonej z dnia 21.01.2014r.

W uzasadnieniu swojego orzeczenia Sąd wskazał, iż z zebranego materiału dowodowego wynika, iż ubezpieczony na dzień 01.01.1999r. nie udowodnił wymaganego 15 – letniego okresu pracy w warunkach szczególnych wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Brak jest bowiem podstaw do zaliczenia do takiej pracy zatrudnienia ubezpieczonego na stanowiskach maszynisty zmiękczalni wody oraz maszynisty pomp zmiękczalni wody, bo stanowiska te nie zostały wymienione w jednym z wykazów załączonych do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r., ani też w Zarządzeniu nr 7 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 07.07.1987r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach resortu przemysłu chemicznego i lekkiego, pełniącego rolę wykazu doprecyzowującego wykaz A ww. rozporządzenia. W Zarządzeniu tym wprowadzono prace podobne do wykonywanych przez skarżącego, to jest prace na stanowiskach maszynisty stacji uzdatniania wody i maszynisty turbozespołu, jednakże zostały one wymienione w dziale zatytułowanym W (...). Ta okoliczność wyklucza stosowanie jakiegokolwiek analogii w stosunku do stanowisk zajmowanych przez ubezpieczonego. Przyporządkowanie bowiem poszczególnych prac konkretnym działom nie jest dziełem przypadku, a celowym działaniem ustawodawcy.

W rozpoznaniu apelacji ubezpieczonego od powyższego wyroku Sąd Apelacyjny w Katowicach wyrokiem z dnia 09.09.2015r. w sprawie o sygn. akt III AUa 1882/14 uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Okręgowemu – Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach sądowych w postępowaniu apelacyjnym.

W pisemnych motywach swojego rozstrzygnięcia Sąd Apelacyjny wskazał, iż należy zgodzić się z Sądem I instancji, iż w judykaturze przyjmuje się, że w świetle przepisów wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia z dnia 07.02.1983r. przyporządkowanie danego rodzaju pracy do określonej branży ma istotne znaczenie dla jej kwalifikacji, jako pracy w szczególnych warunkach. Nietrafnie jednak Sąd Okręgowy przyjął, iż ww. przyporządkowanie ma decydujące znaczenie dla możliwości uznania pracy za wykonywaną w warunkach szczególnych, to jest przypisał tej zasadzie charakter absolutny, abstrahując od okoliczności faktycznych poszczególnych spraw, czyli nie uwzględniając warunków w jakich praca jest świadczona. Tymczasem biorąc pod uwagę treść art.32 ust.2 ustawy emerytalnej, należy przede wszystkim stwierdzić, czy konkretne stanowisko narażone jest na ekspozycję na czynniki szkodliwe w różnym stopniu w zależności od tego, w którym dziale przemysłu jest umiejscowione. Jeżeli bowiem pracownik w ramach swoich obowiązków stale i w pełnym wymiarze czasu pracy narażony był na działanie tych samych czynników, na które narażeni byli pracownicy innego działu przemysłu, w ramach którego to działu takie same prace zaliczane są do pracy w szczególnych warunkach, to zróżnicowanie tych stanowisk pracy musiałoby być uznane za naruszające zasadę równości w zakresie uprawnień do ubezpieczenia społecznego pracowników wykonujących taką samą pracę.

W takiej sytuacji, gdy zakład pracy ubezpieczonego nie mieści się wprost w gałęzi gospodarki, do której w wykazie przypisano stanowisko pracy przez niego zajmowane, istotne jest ustalenie charakteru wykonywanej pracy, a więc warunków w jakich praca jest świadczona, a także ustalenie na jakie uciążliwości byli narażeni pracownicy zatrudnieni u pracodawcy z branży wskazanej w wykazie i które to uciążliwości zadecydowały o tym, że te prace w tej właśnie branży ustawodawca uznał za wykonywane w szczególnych warunkach. Następnie należy zbadać, czy na szkodliwość danej pracy i w konsekwencji jej zakwalifikowanie do prac w szczególnych warunkach, wpływ miała specyfika branży.

W przedmiotowej sprawie nie poczyniono ustaleń faktycznych w zakresie jw. – odnośnie przesłuchania ubezpieczonego brak jest ustalenia jakie konkretnie czynności wykonywał, czy w ramach swoich obowiązków

stale i w pełnym wymiarze czasu pracy był narażony na działanie tych samych czynników szkodliwych, na które narażeni byli pracownicy przemysłu energetycznego. Sąd Okręgowy nie przeprowadził także dowodu z akt osobowych ubezpieczonego z K. Zakładów (...), pomimo złożenia takiego wniosku przez pełnomocnika organu rentowego, gdy z zeznań ubezpieczonego wynika, iż przez cały okres zatrudnienia u tego pracodawcy wykonywał taką samą pracę i gdy organ rentowy zaliczył ubezpieczonemu do pracy w warunkach szczególnych pracę w powołanych Zakładach od dnia 01.01.1986r. do dnia 31.05.1991r., w którym czynności ubezpieczonego zostały zakwalifikowane do działu II.

Sąd Apelacyjny polecił, iż w toku ponownego rozpoznania sprawy Sąd Okręgowy dokona ustaleń w zakresie wcześniej wskazanym ponownie przesłuchując wnioskodawcę, a także przeprowadzając dowody zaoferowane przez strony.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony L. K. urodził się w dniu (...) Na dzień 01.01.1999r. legitymuje się 25 - letnim okresem składkowym i nieskładkowym. Ubezpieczony nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

W dniu 13.12.2013r. złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury, w rozpoznaniu którego organ rentowy w dniu 21.01.2014r. wydał decyzję zaskarżoną omówioną na wstępie.

Ubezpieczony od dnia 17.10.1980r. do dnia 30.06.1992r. był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w K. Zakładach (...) w K. kolejno na stanowiskach:

- od dnia 17.10.1980r. do dnia 31.12.1985r. – maszynisty zmiękczenia wody,
- od dnia 01.01.1986r. do dnia 31.05.1991r. – palacza kotła,
- od dnia 01.06.1991r. do dnia 30.06.1992r. – maszynisty pomp zmiękczenia wody.

Zakład pracy w świadectwie wykonywania prac w warunkach szczególnych z dnia 25.06.2001r. zawarł zapis, iż ubezpieczony w wymienionych uprzednio okresach i na wyszczególnionych wcześniej stanowiskach pracy, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w warunkach szczególnych wymienioną w wykazie A dziale II poz. (odpowiednio) 22, 23 i 25 wykazu stanowiącego załącznik do zarządzenia Ministra Leśnictwa i (...) z dnia 07.07.1987r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu leśnictwa i przemysłu drzewnego.

Przedmiotem działalności K. Zakładów (...) w K. była produkcja papieru. W latach 1980-1992 zakład ten dzielił się na oddziały: papierniczy, celuloza, energetyczny, mechaniczny, workowania. Ubezpieczony cały czas był zatrudniony w oddziale energetycznym. Oddziały papierniczy i celuloza były w osobnych budynkach. Na oddziale celulozy gotowali drzewo na celulozę. Potem to było wszystko mielone i wysyłane na papiernię, gdzie wytwarzano różną gramaturę papieru. Oddział energetyczny, na którym pracował ubezpieczony mieścił na dużej hali o długości przeszło 100 metrów, na której znajdowały się trzy kotły. Na tej hali były różne stanowiska pracy. Ubezpieczony był skierowany do obsługi jednego z trzech kotłów, a nadto jeszcze obsługiwał pompy zmiękczonej wody, a dokładnie pompy zasilające kocioł w wodę, które znajdowały się przy tym kotle. Kotły były oddalone od siebie na odległość około trzech metrów i każdy z nich obsługiwany był przez innego palacza, przy czym stanowisko ubezpieczonego graniczyło z pompami jw. i stąd pompy te obsługiwał ubezpieczony. Na stanowisku z pompami nie trzeba było być stale obecnym, a wystarczyło przychodzić od czasu do czasu. Te pompy zaopatrywały w wodę wszystkie trzy kotły. Oprócz kotłów na hali znajdowały się przewody kominowe, które odprowadzały spaliny z kotłów. Poza tym na tej hali pracowali operatorzy nawęglania, których zadaniem było dostarczanie specjalnymi grubymi przewodami węgla do tych kotłów. Ubezpieczony musiał dozorować kocioł, sprawdzać jaki tam jest poziom wody, ciśnienie, temperatura. Do jego zadań należało także od czasu do czasu wyszlakowanie – wyczyszczenie pieca. Zadaniem pomp jw. było dostarczanie do kotła 100 atmosfer ciśnienia wody. Ta skondensowana para następnie była przepompowana do kolejnych pomp. Duże pompy dostarczały wodę do kotła, tam ona odparowywała, skraplała się, była magazynowana w dużym pojemniku i znowu wracała za pomocą innych pomp do dużej pompy. (...) pomp polegała na tym, że od czasu do czasu trzeba je było naoliwić,

sprawdzić czy się nie zapowietrzyły, dbać o ich czystość. Para w kotłach była potrzebna do tego żeby uruchomić turbinę wytwarzając prąd, a ten z kolei był wykorzystywany na innych oddziałach Zakładów, a jego nadmiar był wysyłany do sieci ogólnokrajowej. Ubezpieczony podczas zatrudnienia w Zakładach nie miał do czynienia z wytwarzaniem papieru, do jego obowiązków należało wytwarzanie energii na potrzeby całego zakładu. Ubezpieczony miał ukończony kurs do obsługi kotła, nie musiał mieć ukończonego kursu, aby obsługiwać pompy. Prace omówioną powyżej ubezpieczony wykonywał faktycznie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w systemie 3 – zmianowym, czterobrygadowym. Zawsze wykonywał pracę palacza i dodatkowo wykonywał obowiązki przy pompach.

Z tytułu wykonywania takiej pracy ubezpieczony otrzymywał mleko i kartki żywnościowe.

Maszynista zmiękczalni wody i maszynista pomp zmiękczalni wody wykonywał rzeczywiście taką samą pracę.

Z dokumentacji akt osobowych dotyczących zatrudnienia ubezpieczonego w K. Zakładach (...) w K., w szczególności z zawartych w nich angażach, wynika jednoznacznie, iż ubezpieczony przez cały okres zatrudnienia w tym przedsiębiorstwie pracował w oddziale energetycznym.

Powyższe Sąd ustalił na podstawie dokumentacji akt organu rentowego, akt osobowych ubezpieczonego za okres zatrudnienia w K. Zakładach (...), zeznań ubezpieczonego (protokół elektroniczny z rozpraw z dnia: 16.06.2014r. czas 00:02:59 – 00:11:19, z dnia 21.03.2016r. czas 00:16:22 – 00:41:42).

Sąd dał wiarę zeznaniom ubezpieczonego, gdyż były one rzeczowe, logiczne, szczegółowe, korespondujące z treścią zgromadzonej w sprawie dokumentacji w szczególności zawartej w aktach osobowych.

Sąd zważył, co następuje.

Odwołanie ubezpieczonego L. K. zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 w zw. z art. 32 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2015r., poz. 748) oraz w związku z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz.43 ze zm.) prawo do emerytury przysługuje ubezpieczonemu urodzonemu po dniu 31.12.1948r., który:

- ukończył 60 lat,
- udokumentował do dnia 31.12.1998r. 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, w tym co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych wymienionej w wykazie A stanowiącym załącznik do ww. rozporządzenia,
- nie przystąpił do OFE albo złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE za pośrednictwem ZUS, na dochody budżetu państwa,

W myśl § 2 w.w. rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w tym akcie prawnym są okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Jak wynika z utrwalonego orzecznictwa sądowego i na co zwrócił uwagę Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu swojego wyroku z dnia 09.09.2015r. sygn. akt III AUa 1882/14, wyodrębnienie poszczególnych prac w wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. ma charakter stanowiskowo – branżowy. Stąd przyporządkowanie danego rodzaju pracy do określonej branży ma istotne znaczenie dla jej kwalifikacji jako pracy w szczególnych warunkach, jednak zasada ta (przyporządkowania jw.) nie ma charakteru absolutnego, niezależnego od warunków w jakich konkretna praca jest świadczona. Zatem w sytuacji, gdy stopień szkodliwości, czy uciążliwości danego rodzaju pracy nie wykazuje żadnych różnic w zależności od branży, w której jest wykonywana, brak jest podstaw do zanegowania świadczenia jej w warunkach szczególnych tylko dlatego, że w załączniku do rozporządzenia

została przyporządkowana do innego działu (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 06.02.2014r., I UK 314/13 LEX nr 1439383, z dnia 26.03.2014r., II UK 368/14, LEX nr 1458633).

Jeżeli więc – jak zauważył Sąd Apelacyjny - pracownik w ramach swoich obowiązków stale i w pełnym wymiarze czasu pracy narażony był na działanie tych samych czynników, na które narażeni byli pracownicy innego działu przemysłu, w ramach którego to działu takie same prace zaliczane są do pracy w szczególnych warunkach, to zróżnicowanie tych stanowisk pracy musiałoby być uznane za naruszające zasadę równości w zakresie uprawnień do ubezpieczenia społecznego pracowników wykonujących taką samą pracę.

W rozpoznawanej sprawie spór sprowadzał się do ustalenia, czy ubezpieczony na dzień 01.01.1999r. posiada wymagany 15 – letni okres pracy w warunkach szczególnych, a konkretnie, czy istnieją podstawy do zaliczenia do takiej pracy spornych okresów zatrudnienia ubezpieczonego w K. Zakładach (...) w K. od dnia 17.10.1980r. do dnia 31.12.1985r. oraz od dnia 01.06.1991r. do dnia 30.06.1992r.

Zdaniem Sądu wyniki przeprowadzonego w sprawie postępowania dowodowego pozwalają na przyjęcie, iż ubezpieczony w powyższych okresach spornych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w warunkach szczególnych wymienioną w stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. wykazie A dziale II – „ prace przy wytwarzaniu i przesyłaniu energii elektrycznej i ciepłej oraz przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych ”.

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż Zakłady (...) w K. zajmowały się produkcją papieru i podlegały Ministrowi Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego. Niemniej jednak ubezpieczony przez cały okres zatrudnienia w tych Zakładach, a więc zarówno w okresach spornych jak i w okresie od dnia 01.01.1986r. do dnia 31.05.1991r., który organ rentowy zaliczył do pracy w warunkach szczególnych z wykazu A dziale II, nie miał do czynienia z wytwarzaniem papieru, a pracował w oddziale energetycznym i zajmował się wytwarzaniem energii na potrzeby całego zakładu. Ubezpieczony faktycznie pracował jako palacz kotła, a w okresach spornych dodatkowo także zajmował się obsługą pomp, które zasilają te kotły w wodę. Para w kotłach była potrzebna do tego, żeby uruchomić turbinę wytwarzając prąd, a ten z kolei był wykorzystywany na innych oddziałach Zakładów, a jego nadmiar był wysyłany do sieci ogólnokrajowej.

Ustalając powyższe w zakresie rzeczywiście wykonywanej pracy Sąd oparł się na wiarygodnych zeznaniach ubezpieczonego, które w pełni korespondowały z treścią dokumentacji zawartej w aktach osobowych. Z dokumentacji tych akt w sposób wyraźny wynika, iż ubezpieczony przez cały okres zatrudnienia w Zakładach jw. pracował w oddziale energetycznym.

Po zaliczeniu powołanych okresów spornych do pracy w warunkach szczególnych uznanej przez organ rentowy, ubezpieczony na dzień 01.01.1999r. legitymuje się wymaganym 15 – letnim okresem takiej pracy. W takiej sytuacji, gdy pozostałe przesłanki prawa do świadczenia były bezsporne, Sąd stwierdził, iż ubezpieczony spełnia wszystkie konieczne warunki nabycia prawa do dochodzonego świadczenia.

Mając powyższe na uwadze, kierując się uregulowaniami prawnymi powołanymi na wstępie rozważań, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury poczynając od dnia 01.12.2013r., tj. od miesiąca zgłoszenia wniosku (zgodnie z art.129 ust.1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS).

(-) SSR del. Renata Stańczak